

BÖLÜM 13

ADALET HİZMET ALANI PERSONEL YÖNETİM SİSTEMİ

Gürsel ÖZKAN¹
Esra Nur TUĞAN²

GİRİŞ

Devletin temel fonksiyonlarından biri de kamusal ve bölünemez nitelikte olan adalet hizmetinin yerine getirilmesidir. Adalet hizmeti, bağımsız ve tarafsız mahkemelerce yürütülmek suretiyle toplumun devlete olan güven duygusunu sağlamakla birlikte aynı zamanda hukuk devletinin gereklerinin de yerine getirilmesinin bir aracıdır. Hukuk devletinde idare-birey ve birey-birey kaynaklı uyuşmazlıkların çözümü iyi yürütülen ve organize edilen adalet hizmetini gerektirir. Sistemin doğru kurgulanmaması, toplumun beklentilerini karşılayacak ya da hukuk devletinin işlerliğini idame ettirecek adalet hizmetinin ifasını zorlaştıracaktır. Bu nedenle, hukuk mesleğini icra eden esas aktörler olan hâkim ve savcılar bağımsızlığından, meslek öncesi ve meslek içi eğitimleri dahil, gerekli olan yapının oluşturulması önem arz etmektedir. Zira hâkim ve savcılar Anayasa'dan aldıkları yetkiyi kullanarak kuvvetler ayrılığı ilkesinin bir parçası olan yargılama faaliyetini yerine getirmektedir.

Toplumun gelişen ve değişen ihtiyaçlarına göre adalet hizmeti personel sisteminde de değişiklikler yapılmaktadır. 1980'lerden sonra kamu yönetiminin çeşitli alanlarında yapılması planlanan "devlet reformu" bu anlamıyla adalet hizmetine de sirayet etmiştir. Yasal ve idarî tasarruflar aracılığıyla adalet hizmetinin sunulması süreçlerinde ve kurumsal yapıda gerçekleşen değişimler personel sisteminden bağımsız değildir. Anayasa'nın "Yargı" başlıklı 138. ilâ 160.maddelerini kapsayan bölüm ile 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu (HSKn), adalet hizmeti personel sisteminin ana hukukî metinleridir. Bu metin-

¹ Doç. Dr., Danıştay Üyesi, Danıştay Başkanlığı, drgurselozkan@hotmail.com

² Dr., Şırnak Üni., Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, esranurtugan@gmail.com

KAYNAKLAR

- AB Genişleme Politikasına İlişkin 2019 Bilgilendirmesi (2019). Komisyon Tarafından Avrupa Parlamentosuna, Konseye, Avrupa Ekonomik ve Sosyal Komitesine ve Bölgeler Komitesine Sunulan AB Genişleme Politikasına İlişkin 2019 Türkiye Raporu (29/05/2019), Avrupa Komisyonu, Brüksel.
- ACAR, O. K. vd. (2018). Türk Kamu Sektöründe İşe Girişte “Liyakât”ın Yeri: Kamudaki Seçkin Meslekler Üzerinden Bir Analiz, IV. International Multidisciplinary Congress of Eurasia, 653-665.
- ADALET Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı (2019). Yargı Reformu Stratejisi, Mayıs 2019, Ankara.
- ADALET Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, (2021a). 2020 Yılı Bakanlık Faaliyet Raporu, Şubat 2021, Ankara.
- ADALET Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü, (2021b). Adli İstatistikler 2020, Mayıs 2021, Ankara.
- ADALET Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü, (2021c). Adalet İstatistikleri 2020-Haber Bülteni, Sayı 15, Erişim: 27/05/2021.
- AKCAN, R. (2014). Hâkimin Vasıfları, Türkiye Adalet Akademisi Yayını, Ankara.
- AKIN, İ. - AKIN, T. (2014). Yargı Etiği, Ankara Barosu, Yorum Basın Yayın, Ankara.
- AKINCI, M. (2010). Yargı Erki ve Sorumluluğu, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, 1 (3), 93-109.
- AKINCI, Ş. (2001). Hukuk Eğitimi Üzerine Düşünceler, Selçuk Üni.Hukuk Fakültesi Dergisi, 9(1-2), 9-48.
- ANGIN, C. (2019). Türkiye’de Krizler, Kanun Hükmünde Kararnameler ve Devletin Değişim-Dönüşümü, Doktora Tezi, Ankara Üni.Sos.Bil.Ens., Ankara.
- ASLANER, H. – ŞEKERCİ, D. (2014). Türkiye’de Adalet Hizmetlerinin Niteliği ve Bu Hizmetlerin Bütçe Üzerindeki Yükü, Adnan Menderes Üni.Sos.Bil.Ens.Dergisi, 1(1), 31-48.
- AVRUPA Hâkimleri Danışma Konseyi (CCJE) (2002), Avrupa Hâkimleri Danışma Konseyinin (CCJE) Başta Etik, Uyumsuz Davranışlar ve Tarafsızlık Olmak Üzere, Hâkimlerin Mesleki Davranışlarını Düzenleyen İlke Ve Kurallar Hakkında Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Dikkatine Sunduğu 3 Sayılı Görüş, 19/11/2002, Strazburg.
- AVRUPA Komisyonu (2018). AB Genişleme Politikasına İlişkin 2018 Bilgilendirmesi, Komisyon Tarafından Avrupa Parlamentosuna, Konseye, Ekonomik ve Sosyal Komiteye ve Bölgeler Komitesine Sunulan 2018 Türkiye Raporu, 17/04/2018, Avrupa Komisyonu, Strazburg.
- AVRUPA Konseyi (2005). Savcılar İçin Etik ve Davranış Biçimlerine İlişkin Avrupa İlkeleri “Budapeşte İlkeleri”, 31/05/2005, Budapeşte.
- AVUKATLIK Kanunu - 1136 (1969). R.G. 07/04/1969, 13168.
- BALCI, E. (2019). Hukukun Öncü Kadınları: Türkiye’de Kadınların Hukuk Mesleğine Girişi Üzerine Bir İnceleme, Fe Dergi, 11(1), 34-47.
- BİLGİN, K. U. (2020). Kamusal Bir Sorumluluk Olarak Kamu Personeli Performans Yönetimi, Kamuda Performans Yönetimi, Ed: V. Eren - H. T. Eroğlu, Nobel Yayıncılık, Ankara, 195-236.
- BİRLEŞMİŞ Milletler (2003) Bangalor Yargı Etiği İlkeleri, 25-26/11/2002, Lahey.
- ÇİFTÇİOĞLU, C. T. (2012). 2802 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununa Göre Hâkim ve Savcıların Disiplin Soruşturmaları, Dokuz Eylül Üni.Hukuk Fakültesi Dergisi, 13(1), 127-157.
- DANIŞTAY Kanununun Bazı Maddelerine Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Bazı Maddeler ve Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kanun - 1740 (1973). R.G. 30/06/1973, 14580.
- DANIŞTAY Sınav Yönetmeliği (1973). R.G. 06/11/1973, 14704.

- DOĞAN, A. - ÖZTÜRK, A. (2018). Türkiye'de Adalet Hizmeti Harcamaları, Süleyman Demirel Üni. İİBF Dergisi, 23 (Geybullah Ramazanoğlu Özel Sayısı), 773-785.
- EĞELİ, H. ve ATILGAN YAŞA, A. (2017). Devlet Bütçesi Açısından Adalet Hizmetleri ve Harcamaları: Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme, Eskişehir Osmangazi Üni.İİBF Dergisi, 12(2), 83-94.
- GÖZLER, K. (2017). Hukuka Giriş, Ekin Basın Yayın Dağıtım, Bursa.
- GÜLENER, S. (2011). Yargı Bağımsızlığını Güçlendirici Bir Mekanizma Olarak Yargısal Hesap Verebilirlik ve Türk Yargı Sistemi, Gazi Üni.Hukuk Fakültesi Dergisi, XV(2), 215-252.
- HÂKİMLER ve Savcılar Kanunu - 2802 (1983). R.G. 26/02/1983, 17971.
- HÂKİMLER ve Savcılar Kurulu Kanunu - 6087 (2010). R.G. 18/12/2010, 27789.
- HÂKİMLERİN Statüsüne İlişkin Avrupa Şartı (08-10/07/1998). Strazburg.
- HSK Strateji Geliştirme Bürosu (2021). Hâkimler ve Savcılar Kurulu 2020 Yılı Faaliyet Raporu, Şubat 2021, Ankara.
- İNCEOĞLU, S. (2007). Karşılaştırmalı Hukuk Yaklaşımıyla Yargıca Yönelik Disiplin Süreçlerinin Yargı Bağımsızlığına Etkisi, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 20 (72), 55-74.
- KHK - Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında KHK - 703 (2018). R.G. 09/07/2018, 30473.
- KHK - Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında KHK - 690 (2017). R.G. 29/04/2017, 30052.
- KOCAOĞLU, S. S. (2011). Türkiye Cumhuriyeti Yargı Sisteminin Temel Sorunu Hâkim (& Savcı) Niteliği ve Bu Hususta Eklektik Bir Çözüm Önerisi (Kassandra'nın Çılgılığı), Ankara Barosu Dergisi, 2011(3), 16-84.
- KOYUNCU, N. - GÖK, Ü. (2019). Türk Hukuk Tarihinde ve Karşılaştırmalı Hukukta Hâkimlik Mesleğine Giriş ve Hâkim Yardımcılığı, Necmettin Erbakan Üni.Hukuk Fakültesi Dergisi, 2 (1), 68-86.
- OZANOĞLU, T. (1987). Adli Yargının Mali Sorunları ve Bunlara Bulunabilecek Acil Çözümler, Yargıtay Dergisi, 13 (1-2), 5-27.
- SAYAN, İ. Ö. (2008). Türkiye'de Yargı Bağımsızlığı Sorunu, Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 4 (2, 4), 44-73.
- SAYAN, İ.Ö. (2009). Türkiye'de Kamu Personel Sistemi: İdari, Askeri, Akademik, Adli Personel Ayrımı, Ankara Üni. SBF Dergisi, 64 (01), 201-245.
- SAYAN, İ.Ö. (2016). Türkiye'de Kamu Personel Sisteminde Sorun Alanları ve Çözüm Önerileri, Ankara Üni. SBF Dergisi, 71(3), 669-691.
- ÖZKAN, G. (2017). Yüksek Mahkemeler İle HSYK Kararlarında Yargı Etiği ve Şeffaflık, Yargıtay Etik, Şeffaflık ve Güven Projesi Açılış Sempozyumu, 51-63.
- ÖZKAN, G. (2019). Yargıya Güvenin Arttırılmasında Somut Öneriler, 150. Yıl Anısına Danıştay, 615-660.
- SADE, Ü. (2013). Hâkim ve Cumhuriyet Savcılarının Performans Değerlendirmesinde Türkiye Örneği, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, 4 (13), 223-253.
- SÖZEN, B. (2001). Hâkimlerin Statüsü Hakkında Avrupa Sözleşmesi ve Açıklayıcı Not, Danıştay Dergisi, 31 (103), 10-21.
- ŞAHİN, B. (2016). Kamu Personel Sisteminde İşe Girme ve Yükselmeye Çağdaş Liyakat Kavramları, Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 25 (1), 231-242.
- TAA (2020). Meslek Öncesi Eğitimin Analizi ve Yeni Bir Model Önerisi, Ankara.
- TAA.gov.tr. (2021). <https://www.taa.gov.tr/sayfa/tarihce> Erişim: 01/07/2021.
- T.C. 1982 Anayasası. R.G. 09/11/1982, 17863.

- TUĞAN, E. N. (2020). Emekli Hâkimlerin Bakış Açısıyla Türkiyede Yargı Etiği, Bütünleşik Doktora Tezi, Hacettepe Üni. Sos.Bil.Ens., Ankara.
- TUĞAN, E. N. - BİLGİN, K. U. (2021). Women's Career Management to Ensure Public Justice, Super-Diversity and Citizenship in the 21st Century Theories and Practices, Ed. S. Özgüzel, Akademisyen Yayınevi, Ankara.
- TUĞAN, E. N. - ÖMÜRGÖNÜLŞEN, U. (2020). Türkiyede Yargı Etiği İlkeleri Üzerine Bir İnceleme, Atatürk Üni. Sos.Bil.Ens. Dergisi, 24 (Özel Sayı), 85-100.
- UĞURLU, S. (2018). Kamu Personel Rejiminde Mevcut Maaş Sistemi, Sorun Alanları ve Çözüm Önerileri, Yasama Dergisi, 35, 45-63.
- ÜNAL, Ş. (1994). Yargı Bağımsızlığı, Amme İdaresi Dergisi, 37 (3), 63-81.
- YÜKSEL, S. (2012). Türk Anayasa Hukukunda Hâkimlerin Bağımsızlığına Genel Bir Bakış, İstanbul Üni. Hukuk Fakültesi Mecmuası, LXX (2), 71-98.
- TÜRKİYE Adalet Akademisi Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi - 34 (2019). R.G. 02/05/2019, 30762.